

UTJECAJ NAMJENSKIH PRORAČUNSKIH SREDSTAVA NA POSLOVANJE OPĆIH BOLNICA U ISTOČNOJ HRVATSKOJ

SAŽETAK

Financijska stabilnost, održivost i otpornost bolničkog zdravstvenog sustava preduvjet je kvalitetnog i kontinuiranog pružanja zdravstvene zaštite. U cilju stabilizacije bolničkog zdravstvenog sustava, osigurana su i uplaćena namjenska sredstva iz državnog proračuna Republike Hrvatske kako bi se dospjele obveze bolničkih zdravstvenih ustanova prema dobavljačima za lijekove i potrošni medicinski materijal zadržale u prihvatljivim rokovima plaćanja.

Bolničke zdravstvene ustanove koje su promatrane u sklopu ovog rada su opće bolnice u Republici Hrvatskoj s naglaskom na Istočnu Hrvatsku odnosno njihovu međusobnu povezanost kao i razlike u financijskom rezultatu poslovanja odnosno manjku prihoda poslovanja.

Raspoloživi izvori podataka bili su dostatni za analizu i proučavanje gore navedenog kao i primjena induktivne i deduktivne metode te metode analize i sinteze.

Ključne riječi: zdravstveni sustav, opće bolnice, namjenska sredstva

1. UVOD

Sukladno Zakonu o proračunu (NN 144/2021) proračunski korisnici su državna tijela i ustanove čiji je isključivi osnivač Republika Hrvatska i/ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ili su sastavnice tog tijela ili ustanove koje im je ujedno isključivi osnivač, a čiji se rashodi za zaposlene i/ili mat. rashodi osiguravaju u proračunu i/ili koji ostvaruju prihode iz državnog proračuna i/ili na temelju javnih ovlasti, zakona i drugih propisa. Proračunska sredstva moraju se koristiti u skladu s načelima dobrog financijskog upravljanja, a posebno u skladu s načelima ekonomičnosti, učinkovitosti i djelotvornosti. Financijska stabilnost bolničkog zdravstvenog sustava preduvjet je kvalitetnog i kontinuiranog pružanja zdravstvene zaštite. Održivost istog moguće je povećati osiguranjem dodatnih sredstava za pokrivanje troškova zdravstvene zaštite.

Poslovanje bolničkih zdravstvenih ustanova temelji se i na očekivanom izvršenju zdravstvenih usluga u okviru Ugovora s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje na provođenju bolničkog liječenja na ugovorenim akutnim bolesničkim posteljama za liječenje akutnih bolesnika, za produženo liječenje, za provođenje specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite i specijalističke dijagnostike prema djelatnostima po ordinacijama i dijagnostičkim jedinicama, te dnevne bolnice/jednodnevne kirurgije.

Sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti opća bolnica je zdravstvena ustanova koja obavlja najmanje djelatnosti kirurgije, interne medicine, pedijatrije, ginekologije i porodništva te hitne medicine. Razlikujemo opće bolnice, specijalne bolnice, klinike, kliničke bolnice i kliničke bolničke centre.

Bolničke zdravstvene ustanove su razvrstane u kategorije kako bi se, između ostalog, postigli minimalni standardi kvalitete zdravstvene zaštite kao i ravnomjeran razvoj na svim područjima Republike Hrvatske. Treba napomenuti da su velike razlike između bolničkih zdravstvenih ustanova istih kategorija u poslovanju odnosno realizaciji prihoda i rashoda kao i u financijskom rezultatu poslovanja.

Istočna regija Republike Hrvatske obuhvaća jedan klinički bolnički centar, odnosno klinički bolnički centar Osijek, te osam općih bolnica kako slijedi:

- Opća bolnica Dr. Josip Benčević Slavonski Brod (ugovoreno 426 postelja s HZZO-e)
- Opća bolnica Vinkovci (ugovoreno 265 postelja s HZZO-e)
- Opća bolnica Vukovar (ugovoreno 131 postelja s HZZO-e)
- Opća bolnica Virovitica (ugovoreno 228 postelja s HZZO-e)
- Opća županijska bolnica Našice (ugovoreno 127 postelja s HZZO-e)
- Opća bolnica Nova Gradiška (ugovoreno 138 postelja s HZZO-e)
- Opća županijska bolnica Pože (ugovoreno 205 postelja s HZZO-e)
- Opća županijska bolnica Pakrac i bolnica hrvatskih veterana (ugovoreno 98 postelja s HZZO-e)

Unutar istočne regije Republike Hrvatske koja obuhvaća osam općih bolnica, iste se razlikuju po kategorijama u koje su razvrstane obzirom na zdravstvenu djelatnost i broj djelatnosti, razinu stručne osposobljenosti zdravstvenih radnika, krevetne kapacitete te opseg i područje pružanja zdravstvenih usluga (prema Pravilniku o uvjetima za razvrstavanje bolničkih zdravstvenih ustanova u kategorije NN 95/2010, 86/2014). Ističemo da je Opća bolnica Dr. Josip Benčević Slav. Brod županijska bolnica regionalnog značenja (druga kategorija), Opća županijska bolnica Pože, Opća bolnica Virovitica, Opća

bolnica Vukovar i Opća županijska bolnica Vinkovci kategorizirane su kao županijske bolnice (treća kategorija). Ostale opće bolnice istočne regije u ovom radu su lokalne bolnice (četvrta kategorija).

Zakonom o prijenosu osnivačkih prava nad Općom županijskom bolnicom Vukovar i bolnicom hrvatskih veterana na Republiku Hrvatsku (NN 25/2020) od 14. ožujka 2020. godine, Opća županijska bolnica Vukovar nastavlja s radom kao Nacionalna memorijalna bolnica Vukovar. Osnivač Nacionalne memorijalne bolnice Vukovar je Republika Hrvatska, a prava i dužnosti osnivača u ime Republike Hrvatske obavljat će Vlada Republike Hrvatske, putem Ministarstva zdravstva. Zdravstvena ustanova Nacionalna memorijalna bolnica Vukovar obavlja zdravstvene djelatnosti koje obavlja opća bolnica sukladno odredbama zakona kojim se uređuje zdravstvena zaštita.

U dosadašnjim istraživanjima u zdravstvenom sustavu, naglasak je stavljen na kvalitetu zdravstvene zaštite kao i sustav upravljanja kvalitetom. Opće, društvene i gospodarske okolnosti nametale su potrebu ozbiljnih, ali i brzih reformskih aktivnosti zdravstvenog sustava koji je osjetljiv u svim segmentima svoga djelovanja. Brojne promjene poput onih u demografskoj strukturi, promjene stila življenja, digitalizacija te rastuća potražnja za boljim pristupom kvalitetnim zdravstvenim uslugama glavni su čimbenici restrukturiranja i postavljanja novih prioriteta zdravstvenog sustava svake zemlje (Ostojić i sur., 2012: 186). Povećanje znanja, izobrazbe kao i stvaranje povoljnog okruženja za razvoj i unapređenje sustava kvalitete predstavlja osnovni preduvjet kvalitetnog funkcioniranja zdravstvenog sustava (Žabica i sur., 2014: 7).

Analizom su obuhvaćeni podaci o namjenskim sredstvima, odnosno namjenskoj pomoći općim bolnicama u Republici Hrvatskoj, te financijskom rezultatu poslovanja istih (prema financijskim izvještajima bolničkih zdravstvenih ustanova) u Istočnoj Hrvatskoj. Induktivna metoda predstavlja sustavnu primjenu induktivnog načina

zaključivanja kojim se na temelju analize pojedinačnih činjenica dolazi do zaključka. Korištena je i deduktivna metoda za objašnjenje činjenica i zakona, za predviđanje budućih događaja kao i za otkrivanje novih činjenica. Metodom analize raščlanili smo složene pojmove i zaključke na njihove jednostavnije sastavne dijelove i elemente. Metodom sinteze sistematiziramo i objašnjavamo teorijsko znanje.

U okviru ovog rada bitne pretpostavke koje promatramo i analiziramo mogu poslužiti kao podloga za daljnja istraživanja i kvalitetnije definiranje elemenata navedenih u ovom radu.

2. NATURALNI POKAZATELJI POSLOVANJA

Bolničke zdravstvene ustanove kao proračunski korisnici proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju ugovoreni broj krevetnih kapaciteta s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje. Obzirom na broj ugovorenih kreveta, odnosno ukoliko bolnička zdravstvena ustanova ima veći broj ugovorenih kreveta, očekuje se da će ista imati i veću fakturiranu realizaciju tj. prihode. Povećanje ostvarenog opsega rada bolničke zdravstvene ustanove ima za posljedicu povećanje prihoda, kao i određenih troškova vezanih za bolničko liječenje.

Tablica br. 1: Naturalni pokazatelji općih bolnica za razdoblje 2019.-2021.

Red. broj	Opis	2019.	2020.	2021.	Index	index
1	2	3	4	5	6(5/3)	7 (5/4)
1.	broj postelja	6.288	6.310	6.403	101,83	101,47
2.	broj postelja na 1000 stanovnika	1,47	1,55	1,65	112,24	106,45
3.	broj doktora	2.452	2.484	2.552	104,08	102,74
4.	broj postelja po jednom doktoru	2,56	2,54	2,51	98,05	98,82
5.	broj ispisanih bolesnika	251.742	208.512	225.123	89,43	107,97
6.	broj dana bolničkog liječenja	1.564.502	1.292.471	1.339.936	85,65	103,67
7.	prosječna dužina liječenja	6,21	6,2	5,95	95,81	95,97
8.	godišnja zauzetost postelja	249	205	209	83,94	101,95
9.	% iskorištenosti postelja	68,17	56,12	57,33	84,10	102,16
10.	broj pacijenata po krevetu	40,04	33,04	35,16	87,81	106,42
11.	interval obrtaja	2,9	4,85	4,43	152,76	91,34

Izvor: <https://www.hzjz.hr/periodicne-publikacije/izvjesce-rad-bolnica-u-hrvatskoj-u-2019-godini/>
<https://www.hzjz.hr/periodicne-publikacije/izvjesce-rad-bolnica-u-hrvatskoj-u-2020-godini/>
<https://www.hzjz.hr/periodicne-publikacije/izvjesce-rad-bolnica-u-hrvatskoj-u-2021-godini/>

Prikazani prirodni pokazatelji poslovanja općih bolnica promatranih u razdoblju od 2019. do 2021. godine ukazuju da su dani bolničkog liječenja smanjeni u 2020. godini u odnosu na 2019. i 2021. godinu. Broj ispisanih bolesnika je smanjen u 2020. godini u odnosu na 2019. i

2021. godinu. Broj pacijenata po krevetu manji je u 2020. godini u odnosu na 2019. i 2021. godinu. (Tablica br.1)

Prema broju ispostavljenih računa od strane bolničkih zdravstvenih ustanova prema Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje, nasta-

lih temeljem unosa medicinskih i financijskih podataka ustanove te analiziranih temeljem aritmetičke sredine (Kalanj i sur., 2022) u razdoblju od 2019. do 2021. godine, odnosno prije početka pandemije COVID 19, prema podacima iz Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje dolazi do smanjenja aktivnosti općih bolnica koje je uvjetovano manjim brojem usluga u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti kao i manjim brojem pacijenata. Aktivnost bol-

ničke mreže zdravstvenih ustanova odnosno akutnog liječenja pacijenata, liječenje pacijenata kroz dnevnu bolnicu kao i putem specijalističko konzilijarne zdravstvene zaštite (izuzeto je kronično liječenje pacijenata) prikazano je temeljem aritmetičke sredine prema broju dostavljenih računa u Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje odnosno navedeno je analizirano za 23 opće bolnice. (Tablica br.2)

Tablica br.2: Bolnička aktivnost općih bolnica u Republici Hrvatskoj prema broju ispostavljenih računa od 2019. do 2021. godine

Red. broj	Godina	Aritmetička sredina		
		Akutno liječenje	Dnevna bolnica	Spec.konz.zdrav. zaštita (SKZZ-a)
1	2	3	4	5
1.	2019.	10.154	15.545	262.490
2.	2020.	8.360	12.930	201.708
3.	2021.	8.786	15.670	248.314

Izvor: Kalanj, K., Vajagić, M., Memed, L., Tkalčinec, M i Orešković, S. (2022). Big data: praćenje aktivnosti i indikatora kvalitete u bolničkom sustavu RH. *Zbornik sveučilišta Libertas*, 7.

3. NAMJENSKA FINANCIJSKA SREDSTVA /POMOĆI

Sanacija odnosno dodatna sredstva za financiranje zdravstvenog sustava navedena su u razdoblju od 2000. do 2020. godine (prema UPUZ-u) i obuhvaćaju sljedeće:

obveznice-kredit u 2000. godini u iznosu 1.668.666.276 kn, zatim kratkoročni kredit u iznosu 115.000.000 kn. U 2001. godini naplata potraživanja od Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u iznosu 750.366.505 kn i kratkoročni kredit u iznosu 108.000.000 kn. Po Odluci Vlade Republike Hrvatske u 2002. godini Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje zadužio se za za 820.000.000 kuna za sanaciju zdravstvenih ustanova, plaćanje obveza prema dobavljačima i isplatu uvećanih plaća radnika osnovom čl.19. Zakona o posebnoj državnoj skrbi. U 2003. godini za financiranje zdravstvenog sustava bio je kredit u iznosu 410.000.000 kn. Iz Državnog pro-

računa Republike Hrvatske preko Ministarstva financija za sanaciju duga prema veletrgovarima u 2004. godini izdvojeno je 533.013.285 kn. Ugovorom sa Zagrebačkom bankom o preuzimanju dospjelih potraživanja za lijekove plaćeno je 2006. godine Zagrebačkoj banci iz proračuna 808.700.000 kn. U 2007. godini preko fonda za privatizaciju prodajom dionica Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje plaćeni su ortopedski uređaji i pomagala u iznosu 90.000.000 kn. Preraspodjelom državnog proračuna osigurana su sredstva za plaćanje dospjelih obveza za lijekove na recepte u iznosu 1.200.000.000 kn. U 2008. godini osigurana su sredstva za plaćanje posebno skupih lijekova i lijekova na recepte iz državnog proračuna u iznosu 900.000.000 kn. Za plaćanje obveza zdravstvenih ustanova prema dobavljačima u 2008. godini osigurano je 495.374.447 kn u proračunu Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje. Iz proračuna Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje u

svibnju 2012. godine plaćene su obveze prema dobavljačima u iznosu od 275.023.953 kn. Od tog iznosa za obveze bolničkih zdravstvenih ustanova plaćeno je 260.668.622 kn. U mjesecu srpnju 2012. godine provedeno je podmirenje obveza prema dobavljačima za lijekove i potrošni medicinski materijal, starijih od 180 dana, za državne bolnice u iznosu 190.399.293,14 kn. U 2013. godini provedena je sanacija zdravstvenih ustanova u državnom vlasništvu za podmirenje duga bolničkih zdravstvenih ustanova za lijekove i potrošni medicinski materijal, starijeg od 60 dana na dan 28. veljače 2013. godine, u iznosu 1.362.058.858,61 kn. Ukupno u 2013. godini dodatna sredstva za financiranje zdravstvenog sustava odnosno za sanaciju duga iznosila su 3.300.612.866,62 kn.

Prema Zakonu o sanaciji u 2014. godini osigurano je u Državnom proračunu Republike Hrvatske kroz programe o sanaciji iznos od 1.141.464.316,28 kn za 18 općih županijskih bolnica, 2 specijalne bolnice i 2 doma zdravlja. Za likvidnost jedne specijalne bolnice plaćen je kredit u iznosu 11.000.000 kn. Za materijalne troškove zdravstvenih ustanova, koje obuhvaćaju 26 bolnica i 2 doma zdravlja, plaćeno je 233.024.000,41 kn. Dobavljačima za lijekove i potrošni medicinski materijal kliničkih bolničkih centara, kliničkih bolnica i klinika u Republici Hrvatskoj, plaćeno je tijekom listopada 2014. godine 700.694.270,80 kn. Dospjele obveze za usluge drugih zdravstvenih ustanova koje obuhvaćaju 33 bolnice i 2 doma zdravlja plaćeno je 58.621.496 kn. Ukupan iznos sanacije zdravstvenih ustanova koje osim općih bolnica obuhvaćaju i druge zdravstvene ustanove u 2014. godini iznosi 2.144.804.083,49 kn.

U svibnju 2017. godine Odlukom Vlade Republike Hrvatske bolnicama u državnom vlasništvu preraspodjelom sredstava s Ministarstva financija na Ministarstvo zdravstva uplaćeno je 200.000.000 kn, a bolnicama u vlasništvu županija uplaćeno je temeljem Ugovora Ministarstva zdravstva sa županijama o raspodjeli sredstava po bolnicama 200.000.000 kn. Odlukom Vlade Republike Hrvatske za bolnice u državnom vlasništvu uplaćen je iznos 670.000.000 kn. U prosincu 2017.godine za podmirenje dospjelih

obveza prema dobavljačima za lijekove, potrošni medicinski i ugradbeni materijal bolnicama u državnom vlasništvu uplaćeno je 100.000.000 kn, a bolnicama u vlasništvu županija temeljem Ugovora Ministarstva zdravstva sa županijama o raspodjeli po bolnicama uplaćeno je 97.000.000 kn. Kontrolu provedbe uplaćenih sredstava bolnica u vlasništvu županija provode županije kao osnivači te izvještavaju Ministarstvo zdravstva o navedenom. Ukupan iznos uplaćenih namjenskih sredstava u 2017. godini za bolnice u državnom vlasništvu i županijske bolnice je 1.267.000.000 kn. Izmjenama i dopunama Državnog proračuna Republike Hrvatske u prosincu 2018. godine za podmirenje dijela dospjelih obveza prema dobavljačima lijekova, potrošnog i ugradbenog materijala za bolnice u državnom vlasništvu raspoređeno je 244.209.046 kn, a za bolničke zdravstvene ustanove u vlasništvu županija raspoređeno je 61.052.262 kn. Preraspodjelom proračunskih sredstava državnog proračuna Republike Hrvatske, na razdjelu Ministarstva zdravstva, za podmirenje navedenih obveza raspoređeno je 145.705.191 kn bolnicama u državnom vlasništvu, a bolničkim zdravstvenim ustanovama kojima su osnivači županije raspoređeno je 36.426.298 kn. Odlukom Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje bolničkim zdravstvenim ustanovama utvrđena su dodatna sredstva za provođenje bolničke i specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja u iznosu 100.000.000 kn. Ukupan iznos sredstava za gore navedeno za 2018. godinu iznosi 587.392.797 kn. Bolničkim zdravstvenim ustanovama putem Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje u 2019. godini uplaćeno je 740.000.000 kn.

U 2020. godini bolnicama je putem Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje uplaćeno 900.000.000 kn, a putem Ministarstva zdravstva 1.300.000.000 kn.

U sljedećoj tablici prikazana su namjenska sredstva od strane Ministarstva zdravstva Republike Hrvatske koja su isplaćena bolničkim zdravstvenim ustanovama, odnosno općim bolnicama u 2021. godini.

Tablica br.3: Namjenska pomoć za podmirivanje dospjelih obveza za opće bolnice u 2021.

RED. BR.	OPIS	NAMJENSKA POMOĆ (FINANCIJSKA SREDSTVA) U KN			UKUPNO	%
		SRPANJ 2021.	RUJAN 2021.	PROSINAC 2021		
1	2	3	4	5	6 (3+4+5)	7
1.	Opća bolnica Gospić	2.179.186,00	1.636.906,00	2.943.946,00	6.760.038,00	1,05
2.	OŽB Pakrac i bolnica hrvatskih veterana	2.447.382,00	1.405.774,00	3.038.827,00	6.891.983,00	1,07
3.	Opća i veteranska bolnica „Hrvatski ponos“ Knin	2.545.260,00	1.436.172,00	2.409.224,00	6.390.656,00	1,00
4.	Opća bolnica Bjelovar	8.678.315,00	5.287.072,00	8.044.122,00	22.009.509,00	3,43
5.	Opća bolnica Dubrovnik	23.549.365,00	11.914.467,00	21.920.775,00	57.384.607,00	8,95
6.	Opća bolnica Karlovac	12.102.596,00	7.395.383,00	9.810.560,00	29.308.539,00	4,57
7.	Opća bolnica „Dr.Tomislav Bardek“ Koprivnica	9.670.086,00	7.501.913,00	11.258.956,00	28.430.955,00	4,43
8.	OŽB Našice	3.954.843,00	2.121.355,00	3.290.521,00	9.366.719,00	1,46
9.	Opća bolnica Nova Gradiška	3.933.561,00	1.795.409,00	3.304.145,00	9.033.115,00	1,41
10.	Opća bolnica i bolnica branitelja dom. rata Ogulin	578.150,00	1.009.582,00	1.893.221,00	3.480.953,00	0,54
11.	Opća županijska bolnica Požega	6.468.907,00	5.936.143,00	6.193.586,00	18.598.636,00	2,90
12.	Opća bolnica Pula	32.342.465,00	16.443.575,00	30.013.275,00	78.799.315,00	12,29
13.	Opća bolnica „Dr.Ivo Pedišić“ Sisak	13.973.707,00	4.739.243,00	9.939.718,00	28.652.668,00	4,47
14.	Opća bolnica „Dr.Josip Benčević“ Slav.Brod	118.882,00		1.243.673,00	1.362.555,00	0,21
15.	Opća bolnica Šibensko-kninske županije	14.541.714,00	12.658.388,00	15.580.319,00	42.780.421,00	6,67
16.	Opća bolnica Varaždin	43.136.911,00	20.775.637,00	34.514.516,00	98.427.064,00	15,35
17.	OŽB Vinkovci	10.294.399,00	6.304.082,00	12.364.190,00	28.962.671,00	4,52
18.	Opća bolnica Virovitica	8.619.453,00	4.033.979,00	8.804.901,00	21.458.333,00	3,35
19.	Opća bolnica Zabok i bolnica hrvatskih veterana	10.081.238,00	5.808.744,00	10.218.752,00	26.108.734,00	4,07
20.	Opća bolnica Zadar	33.335.917,00	19.736.265,00	22.181.911,00	75.254.093,00	11,74
21.	Županijska bolnica Čakovec	21.292.978,00	9.523.133,00	10.946.975,00	41.763.086,00	6,51
	UKUPNO	263.845.315,00	147.463.222,00	229.916.113,00	641.224.650,00	100,00

Izvor: obrada autora prema : <https://vlada.gov.hr/sjednice/71-sjednica-vlade-republike-hrvatske-32666/32666> (05.12.2022.); <https://vlada.gov.hr/sjednice/77-sjednica-vlade-republike-hrvatske-33004/33004> (05.12.2022.); <https://vlada.gov.hr/sjednice/89-sjednica-vlade-republike-hrvatske-33524/33524>(05.12.2022.)

Namjenska pomoć za podmirivanje dijela dospjelih obveza bolničkih zdravstvenih ustanova¹ kojima su osnivači županije prema dobavljačima lije-

kova, potrošnog i ugradbenog materijala, sukladno Odlukama Vlade Republike Hrvatske, isplaćena je županijama. U 2020. godini isplaćena je namjen-

¹ Ukupnim iznosom namjenske pomoći obuhvaćene su opće bolnice, specijalne bolnice, klinička bolnica, psihijatrijska bolnica, neuropsihijatrijska bolnica i dječja bolnica

ska pomoć u iznosu 472.777.086 kuna, u srpnju 2021. godine isplaćeno je 300.652.724 kn, u mjesecu rujnu 2021. godine ukupno 174.794.801 kn te u mjesecu prosincu 2021. godine isplaćeno je ukupno 269.047.846,00 kn. Ministarstvo zdravstva

Republike Hrvatske isplatilo je županijama za podmirenje navedenih obveza u mjesecu lipnju 2022. godine ukupno 302.123.833 kn, u mjesecu rujnu 2022. godine ukupno 243.821.441 kn te u mjesecu prosincu 2022. godine 332.970.771 kn.

Tablica br.4: Namjenska pomoć za podmirivanje dospjelih obveza za opće bolnice u 2022.

Red. br.	OPIS	IZNOSI NAMJENSKE POMOĆI				
		LIPANJ 2022.	RUJAN 2022.	PROSINAC 2022.	UKUPNO (U KN)	%
1	2	3	4	5	6	7
1.	Opća bolnica Gospić	2.248.524,00	2.244.819,00	3.043.900,00	7.537.243,00	0,96
2.	Opća županijska bolnica Pakrac i bolnica hrvatskih veterana	2.968.660,00	1.808.634,00	3.948.322,00	8.725.616,00	1,11
3.	Opća i veteranska bolnica „Hrvatski ponos“ Knin	1.659.307,00	1.666.645,00	3.358.868,00	6.684.820,00	0,85
4.	Opća bolnica Bjelovar	7.035.830,00	7.035.831,00	8.466.102,00	22.537.763,00	2,86
5.	Opća bolnica Dubrovnik	31.295.537,00	23.020.933,00	29.529.080,00	83.845.550,00	10,65
6.	Opća bolnica Karlovac	15.489.834,00	14.869.294,00	19.131.714,00	49.490.842,00	6,29
7.	Opća bolnica „Dr.Tomislav Bardek“ Koprivnica	15.535.447,00	11.182.824,00	14.928.273,00	41.646.544,00	5,29
8.	Opća županijska bolnica Našice	2.699.003,00	2.517.887,00	3.493.927,00	8.710.817,00	1,11
9.	Opća bolnica Nova Gradiška	3.053.093,00	3.174.028,00	2.839.935,00	9.067.056,00	1,15
10.	Opća bolnica i bolnica branitelja domovinskog rata Ogulin	744.331,00	1.718.882,00	2.985.058,00	5.448.271,00	0,69
11.	Opća županijska bolnica Požega	8.240.931,00	3.315.588,00	7.339.808,00	18.896.327,00	2,40
12.	Opća bolnica Pula	40.595.730,00	30.242.056,00	22.126.609,00	92.964.395,00	11,81
13.	Opća bolnica „Dr.Ivo Pedišić“ Sisak	13.953.081,00	11.417.626,00	15.280.817,00	40.651.524,00	5,16
14.	Opća bolnica „Dr.Josip Benčević“ Slavonski Brod	312.716,00	1.098.769,00	10.559.229,00	11.970.714,00	1,52
15.	Opća bolnica Šibensko-kninske županije	14.730.904,00	11.861.094,00	19.142.373,00	45.734.371,00	5,81
16.	Opća bolnica Varaždin	44.699.148,00	33.729.427,00	46.221.961,00	124.650.536,00	15,83
17.	Opća županijska bolnica Vinkovci	5.848.079,00	11.700.287,00	19.381.238,00	36.929.604,00	4,69
18.	Opća bolnica Virovitica	9.792.859,00	7.821.673,00	11.292.060,00	28.906.592,00	3,67
19.	Opća bolnica Zabok i bolnica hrvatskih veterana	11.575.307,00	10.504.907,00	12.270.040,00	34.350.254,00	4,36
20.	Opća bolnica Zadar	34.705.498,00	14.878.745,00	32.593.733,00	82.177.976,00	10,44
21.	Županijska bolnica Čakovec	3.768.350,00	8.949.489,00	13.639.692,00	26.357.531,00	3,35
	UKUPNO	270.952.169,00	214.759.438,00	301.572.739,00	787.284.346,00	100,00

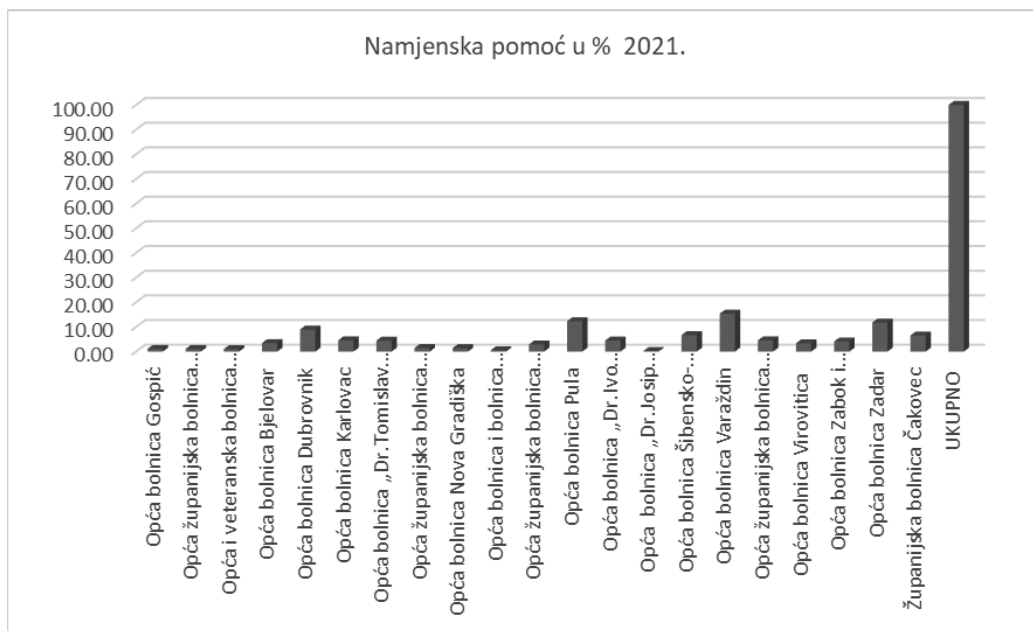
Izvor: obrada autora prema: [https://vlada.gov.hr/sjednice/150-sjednica-vlade-republike-hrvatske-3606/36066\(05.12.2022.\)](https://vlada.gov.hr/sjednice/150-sjednica-vlade-republike-hrvatske-3606/36066(05.12.2022.)); [https://vlada.gov.hr/sjednice/125-sjednica-vlade-republike-hrvatske-35593/35593\(05.12.2022.\)](https://vlada.gov.hr/sjednice/125-sjednica-vlade-republike-hrvatske-35593/35593(05.12.2022.)); [https://vlada.gov.hr/sjednice/178-sjednica-vlade-republike-hrvatske-37523/37523\(17.12.2022.\)](https://vlada.gov.hr/sjednice/178-sjednica-vlade-republike-hrvatske-37523/37523(17.12.2022.))

Gore navedena financijska sredstva namijenjena su u cilju rješavanja problema vezano uz dospjele nepodmirene obveze u zdravstvenom sustavu, a sve radi zadržavanja jednake razine zdravstvene zaštite na cijelom području Republike Hrvatske, kao i osiguranja nesmetanog funkcioniranja bolničkih zdravstvenih ustanova kojima je osnivač županija te podmirivanja njihova dugovanja prema dobavljačima lijekova, potrošnog i ugradbenog materijala.² Sredstva za podmirenje dijela dospjelih obveza zdravstvenih ustanova navedenih u odlukama Vlade Republike Hrvatske osigurana su u izmjenama i dopunama Državnog proračuna Republike Hrvatske za proračunsku godinu s projekcijama, uzimajući u obzir kriterij maksimalnog udjela dospelosti nepodmirjenih obveza odnosno kriterij ročnosti dospjelih obveza na način da se najstarije obveze prvo plaćaju.

Obzirom na nepovoljne uvjete poslovanja koji su rezultirali stvaranjem manjka prihoda bolničkih zdravstvenih ustanova kao i generiranjem novih obveza što će se reflektirati na poslovanje bolničkih zdravstvenih ustanova u sljedećoj proračunskoj godini.

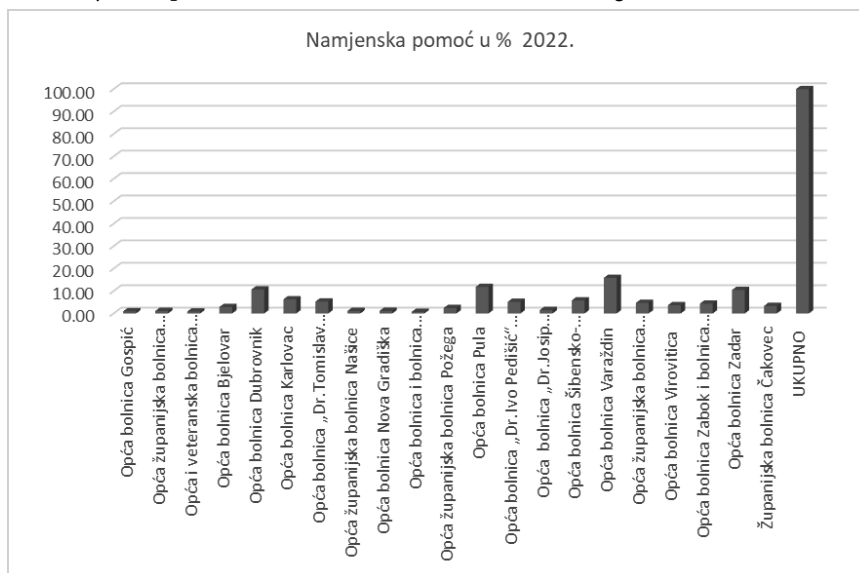
Bolničke zdravstvene ustanove iskazuju veće ukupne obveze od ukupnih potraživanja jer imaju nepokrivene obveze koje su se kumulirale kroz više godina. Dospjele obveze odnose se na materijalne rashode, odnosno na obveze prema dobavljačima lijekova i potrošnog materijala. Nemogućnost uravnoteženja rashoda s raspoloživim prihodima bolničkih zdravstvenih ustanova ukazuju na potrebnu racionalizaciju poslovanja istih koja će osigurati stabilnost poslovanja i omogućiti stvaranje novih manjkova.

Slika br.1: Namjenska pomoć Ministarstva zdravstva RH 2021. godini

² Prijedlog Odluke Vlade Republike Hrvatske o isplati namjenske pomoći za podmirivanje dijela dospjelih obveza bolničkih zdravstvenih ustanova kojima su osnivači županije prema dobavljačima lijekova, potrošnog i ugradbenog medicinskog materijala <https://vlada.gov.hr/sjednice/150-sjednica-vlade-republike-hrvatske-36066/36066> (05.12.2022.); <https://vlada.gov.hr/sjednice/125-sjednica-vlade-republike-hrvatske-35593/35593> (05.12.2022.); <https://vlada.gov.hr/sjednice/178-sjednica-vlade-republike-hrvatske-37523/37523> (17.12.2022.)

Slika br.2.: Namjenska pomoć Ministarstva zdravstva RH u 2022. godini

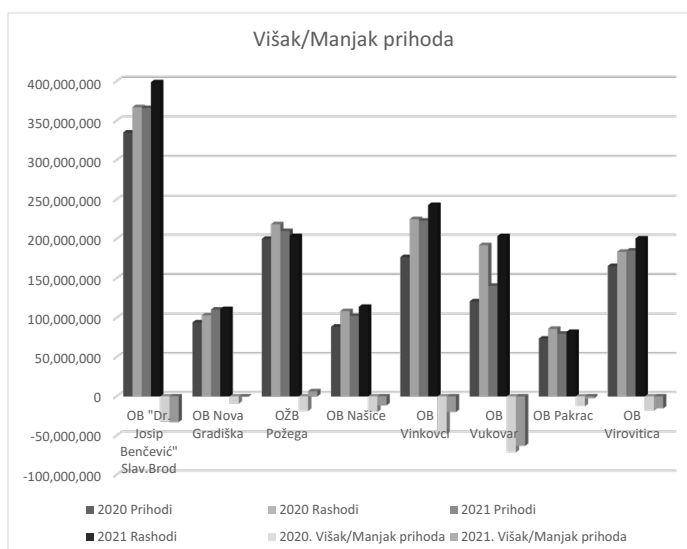
Izvor: obrada autora

Odlukom o isplati sredstava bolničkim zdravstvenim ustanovama kojima je osnivač Republika Hrvatska, za podmiranje dijela dospelih obveza prema dobavljačima lijekova, potrošnog i ugradbenog medicinskog materijala, Nacionalnoj memorijalnoj bolnici “Dr. Juraj Njavro“ Vukovar isplaćeno je u 2021. godini ukupno

18.664.786 kn, te u 2022. godini ukupno iznos od 29.686.313 kn.

Financijski izvještaji trebaju biti prezentirani korisnicima sa svrhom ukazivanja jesu li stečeni i korišteni resursi u skladu sa zakonski usvojenim proračunom (Roje i Vašiček, 2015:72).

Slika br.3: Financijski rezultat poslovanja općih bolnica u 2020. i 2021. godini

Izvor: obrada autora

Općim bolnicama su raspoređena dodatna sredstva od strane Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje obzirom na smanjenu fakturiranu realizaciju odnosno izvršeni rad istih prema Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje.

Na financijski rezultat poslovanja općih bolnica odnosno na manjak prihoda i primitika istih najviše su utjecale povećane obveze prema Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje za manje izvršen rad budući su uplaćena dodatna sredstva od strane Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje koja se evidentiraju kao avansna sredstva, te se ista pravdaju izvršenjem. Obzirom na nepovoljne i otežane uvjete poslovanja općih bolnica u 2020. godini zbog pandemije COVID 19, iste nisu bile u mogućnosti fakturiranom realizacijom opravdati avansno primljena sredstva, budući su sukladno uputama nadležnih tijela zdravstvene ustanove bile obvezne reducirati hladni pogon kao i izvršiti reorganizaciju rada.

5. LITERATURA

- Financijski izvještaj za 2021. godinu za Opću bolnicu Našice, <https://obnasice.hr/index.php/informacije/katalog-informacija> (pristupljeno 07.11.2022.)
- Financijski izvještaji 2021. godina Opće županijske bolnice Vinkovci, <http://www.obvk.hr/financijski-izvjestaji/#1675193922376-bbafb53c-8a1f> (pristupljeno 07.11.2022.)
- Financijski izvještaji Opće bolnice Virovitica, <http://bolnica-virovitica.hr/dokumenti/?cat=financijski-izvjestaji> (pristupljeno 07.11.2022.)
- Financijski izvještaji za 2021. godinu Opće županijske bolnice Požega, <https://www.pozeska-bolnica.hr/poslovne-informacije/financijski-izvjestaji/> (pristupljeno 07.11.2022.)
- Financijski izvještaji za 2021. godinu za Opću županijsku bolnicu Pakrac i bolnicu hrvatskih veterana, <https://ozbpakrac-bhv.hr/category/financijski-izvjestaji> (pristupljeno 07.11.2022.)
- Godišnje financijsko izvješće za 2021. godinu za Klinički bolnički centar Osijek, <https://www.kbco.hr/informacije/unutarnja-revizija/> (pristupljeno 07.11.2022.)
- Godišnji financijski izvještaj za 2021. godinu za Opću bolnicu Nova Gradiška, <https://www.bolnicang.hr/dokumenti/> (pristupljeno 07.11.2022.)
- Godišnji financijski izvještaji za 2021. godinu za Nacionalnu memorijalnu bolnicu „Dr.Juraj Njavro“ Vukovar, <https://ob-vukovar.hr/financijska-izvjesca/> (pristupljeno 07.11.2022.)
- Izješće-Rad bolnica u Hrvatskoj u 2019. godini, <https://www.hzjz.hr/periodicne-publikacije/izvjesce-rad-bolnica-u-hrvatskoj-u-2019-godini/> (pristupljeno 05.11.2022.)
- Izješće-Rad bolnica u Hrvatskoj u 2020. godini, <https://www.hzjz.hr/periodicne-publikacije/izvjesce-rad-bolnica-u-hrvatskoj-u-2020-godini/> (pristupljeno 05.11.2022.)

4. ZAKLJUČAK

Namjenska pomoć, odnosno uplaćena financijska sredstva od strane Ministarstva zdravstva Republike Hrvatske, pozitivno će utjecati na financijski rezultat poslovanja općih bolnica sukladno uvjetima rada, odnosno na smanjenje iskazanog prenesenog manjka prihoda poslovanja kumuliranog tijekom poslovanja bolničkih zdravstvenih ustanova iz prethodnih razdoblja. Bolji financijski rezultat bolničkog zdravstvenog sustava, odnosno poslovanja općih bolnica, biti će omogućen temeljem osiguranih dodatnih sredstava za pokrivanje troškova zdravstvene zaštite, pa bi trebala biti i smanjena potreba za budućim sanacijama. Uravnotežiti rashode s raspoloživim prihodima, odnosno povećati prihodovnu i smanjiti rashodovnu stranu, osnovna je uspješnog poslovanja općih bolnica kao proračunskih korisnika, s ciljem unapređenja, dostupnosti i kvalitete zdravstvene skrbi.

- Izviješće-Rad bolnica u Hrvatskoj u 2021. godini, <https://www.hzjz.hr/periodicne-publikacije/izvjesce-rad-bolnica-u-hrvatskoj-u-2021-godini/> (pristupljeno 05.11.2022.)
- Kalanj, K., Vajagić, M., Memed, L., Tkalčinec, M i Orešković, S. (2022). Big data: praćenje aktivnosti i indikatora kvalitete u bolničkom sustavu RH. *Zbornik sveučilišta Libertas*, 7, str. 54.
- Objedinjeni financijski izvještaji za 2021. godinu za Opću bolnicu Dr. Josip Benčević, Slavonski Brod, <https://www.bolnicasb.hr/o-nama/financijsko-izvjesce/> (pristupljeno 07.11.2022.)
- Ostojić, R., Bilas, V., Franc, S. (2012). Stanje i perspektive razvoja europskih zdravstvenih sustava, Denona d.o.o., Zagreb
- Prijedlog odluke o isplati namjenske pomoći za podmirivanje dijela dospjelih obveza bolničkih zdravstvenih ustanova kojima su osnivači županije prema dobavljačima lijekova, potrošnog i ugradbenog medicinskog materijala, <https://vlada.gov.hr/sjednice/125-sjednica-vlade-republike-hrvatske-35593/35593> (pristupljeno 05.12.2022.)
- Prijedlog odluke o isplati namjenske pomoći za podmirivanje dijela dospjelih obveza bolničkih zdravstvenih ustanova kojima su osnivači županije prema dobavljačima lijekova, potrošnog i ugradbenog medicinskog materijala, <https://vlada.gov.hr/sjednice/150-sjednica-vlade-republike-hrvatske-36066/36066> (pristupljeno 05.12.2022.)
- Prijedlog odluke o isplati namjenske pomoći za podmirivanje dijela dospjelih obveza bolničkih zdravstvenih ustanova kojima su osnivači županije prema dobavljačima lijekova, potrošnog i ugradbenog medicinskog materijala, <https://vlada.gov.hr/sjednice/178-sjednica-vlade-republike-hrvatske-37523/37523> (pristupljeno 17.12.2022.)
- Prijedlog odluke o isplati namjenske pomoći za podmirivanje dijela dospjelih obveza bolničkih zdravstvenih ustanova kojima su osnivači županije prema dobavljačima lijekova, potrošnog i ugradbenog medicinskog materijala, <https://vlada.gov.hr/sjednice/71-sjednica-vlade-republike-hrvatske-32666/32666> (pristupljeno 05.12.2022.)
- Prijedlog odluke o isplati namjenske pomoći za podmirivanje dijela dospjelih obveza bolničkih zdravstvenih ustanova kojima su osnivači županije prema dobavljačima lijekova, potrošnog i ugradbenog medicinskog materijala, <https://vlada.gov.hr/sjednice/77-sjednica-vlade-republike-hrvatske-33004/33004> (pristupljeno 05.12.2022.)
- Prijedlog odluke o isplati namjenske pomoći za podmirivanje dijela dospjelih obveza bolničkih zdravstvenih ustanova kojima su osnivači županije prema dobavljačima lijekova, potrošnog i ugradbenog medicinskog materijala, <https://vlada.gov.hr/sjednice/89-sjednica-vlade-republike-hrvatske-33524/33524> (pristupljeno 05.12.2022.)
- Prijedlog programa mjera za financijsku stabilizaciju i strukturnu reformu zdravstvenog sustava, Udruga poslodavaca u zdravstvu (UPUZ), https://www.upuz.hr/images/2_12_Prijedlog_programa_mjera_za_financijsku_stabilizaciju_i_strukturnu_reformu_zdravstvenog_sustava_UPUZ-HR_2021.pdf (pristupljeno 07.11.2022.)
- Roje, G., Vašiček, V., ur. (2015): Harmonizacija proračunskog računovodstva u Republici Hrvatskoj s Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor, TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje, Zagreb
- Sjednice Vlade Republike Hrvatske 2022., <https://www.upuz.hr/sjednice/item/492-zdravstvo-sjednice-vlade-republike-hrvatske-2022> (pristupljeno 15.11.2022.)
- Šantek, A. (2014). Sustav mora postati financijski održiv. *Liječničke novine br.131.*, srpanj 2014, str.16

Ugovoreni sadržaji bolničke zdravstvene zaštite, <https://hzzo.hr/zdravstvena-zaštita/zdravstvena-zaštita-pokrivena-obveznim-zdravstvenim-osiguranjem/ugovoreni> (pristupljeno 15.11.2022.)

Žabica, S., Lazibat, T., Dužević I. (2014.) Implementacija sustava upravljanja kvalitetom na različitim razinama zdravstvene djelatnosti. *Poslovna izvrsnost Zagreb, god. VIII br. 1, str. 7*

THE INFLUENCE OF DEDICATED BUDGET FUNDS ON THE OPERATIONS OF GENERAL HOSPITALS IN EASTERN CROATIA

ABSTRACT

Financial stability, sustainability and resilience of the hospital health system are prerequisite for quality and continuous provision of health care. In order to stabilize the hospital healthcare system, dedicated funds from the state budget of the Republic of Croatia were secured and paid in order to keep the due obligations of hospital healthcare institutions towards suppliers for medicines and medical consumables within acceptable payment terms. The hospital health care institutions were observed as part of this paper are general hospitals in the Republic of Croatia with an emphasis on Eastern Croatia, that is, their mutual connection, as well as the differences in the financial results of operations, that is, the lack of business income. The available sources of data were sufficient for the analysis and study of the above, as well as the application of inductive and deductive methods and methods of analysis and synthesis.

Keywords: health system, general hospitals, dedicated funds